

10 csoportos városi óvoda és
városi sportcsarnok
megvalósítása
Enyingen

Bevezető

Enying Város Településfejlesztési és Környezetvédelmi Bizottsága 2010. január 12-i ülésén hozott határozatával felkérte az Oktatási, Kulturális és Sportbizottságot, valamint a Szirombontogató Óvoda vezetőjét, hogy egy 10 csoportos városi óvoda, valamint városi sportcsarnok tervezési munkáinak előkészítése érdekében szakmai koncepcióját a tervezett létesítménnyel kapcsolatban fogalmazza meg. E felkérésnek eleget téve készült el az alábbi anyag.

Városi Óvoda

Előzmények

Enying Város Önkormányzata az öregedő, állandó felújítást igénylő óvodaépületek bővítésének lehetőségével több alkalommal is foglalkozott. Mind a Vas Gereben utcai, mind a Kossuth utcai óvodaépület bővítésére, illetve korszerűsítésére születtek tervek, de megvalósításuk pályázati források hiányában nem történt meg.

A népesség-nyilvántartás adatai szerint az idei évben várhatóan nő az óvodába jelentkezők száma. Bár a következő évek születési adatai ekkora túljelentkezési hullámot nem prognosztizálnak, a várható jogszabályi változások miatt mégis növekedhet a jelentkezők száma.

Több alternatíva adódik az óvodaépületek, valamint az óvodai férőhelyek hosszútávú megoldása érdekében:

1) Egy új épület építése

Enying lakosságát, vagy akár a kistérségi igényeket az óvodai férőhelyek tekintetében teljes mértékben kiszolgálja.

Előnyei: EU-s előírásoknak mindenben megfelelő, korszerű épület alakítható ki, költségtakarékosabb lehet az üzemeltetés. A jelenlegi intézményi széttagoltság megszűnik. A megvalósuló, környezetbarát üzemeltetést lehetővé tevő infrastrukturális fejlesztés biztosítja a Szirombontogató Óvoda Helyi Nevelési Programjának megvalósításához szükséges tárgyi feltételeket. Egyenlő hozzáférést biztosít a település bármely részéről érkező gyermekének. Szolgálja a HOP kiemelt feladatának, a környezettudatos szemlélet kialakításának családokra történő kiterjesztését.

A jól szellőztethető világos terek esztétikus és higiénikus gyermekbarát környezet kialakítását eredményezik.

Biztosítva lennének azon helyiségek is, melyek a felzárkóztatást, tehetséggondozást szolgálnák és jelenleg hiányosságai épületeinknek.

Étkezők kialakításával megszűnhetne a csoportszobák többfunkciós, korszerűtlen kihasználása.

Közösségi terek kialakításával nem csak az óvodásoknak, hanem szüleiknek is programok szervezhetőek, melyek a város közösségi életére is kihatással lennének.

A központi elhelyezkedés fejlesztő hatással lehet a városi közlekedés kialakítására, kihasználtságára.

Bicikli tárolókkal, jó és biztonságos megközelíthetőséggel sarkalná a pedagógusokat és a szülőket a kerékpáros közlekedés elterjesztésére.

Hátrányai: A település nagysága, kiterjedése indokolhatja, hogy legalább két telephelyen (pl. Balatonbozsok településrészen és Enyingen) folyjon az óvodai nevelés. A jelenlegi épületek fenntartása, hasznosítása újabb gondot jelentene az önkormányzatnak. A megvalósítás csak megfelelő pályázati forrás igénybevételeivel elképzelhető.

2) Meglévő óvoda bővítése

Felvetődik a kérdés, hogy melyiket a három közül? A jelenlegi három óvodaépület közül kettő kritikus állapotban van. A Vas Gereben utcai óvoda régi szárnyának felújítása jelentős helyi vállalkozói illetve szülői összefogással valósulhatott meg. A bozsoki óvodában folyamatos az épület beázása, a födémszerkezet károsodása súlyos. A nyílászárók minősége kérdésessé teszi egy radikális, komoly anyagi ráfordítást igénylő beavatkozás indokoltságát. A központi óvodát kivéve az intézményegységek mind más funkció ellátására épültek, a korszerű elvárásoknak nem tesznek eleget. Egyik épület sem akadálymentes. Tornaszobával csupán a Vas Gereben utcai óvoda rendelkezik.

Előnyei: A helyi igényekhez alkalmazkodó többközpontú óvodai nevelés megmaradna. A felújítandó telephely alapvető, korszerű helyiségekkel egészülne ki, mely jelenleg hiányos (mosdók, öltözők, tornaszoba, fejlesztő szoba stb.) A csoportbővítéssel megszűnne a túlszűfolttság a Kossuth u-i telephelyen és a városközpontban lakó gyermekek mind elhelyezést nyerhetnek (jelenleg a bozsoki óvodába utazik egy részük).

Hátránya: A bővítéssel nem érintett óvodaépületek ugyanúgy felújításra, korszerűsítésre, akadálymentesítésre szorulnak, mely rengeteg anyagi ráfordítást igényel. Kérdéses, hogy bővíthető-e annyi csoportszobával valamelyik óvoda, hogy az hosszútávon megoldást jelentene a jelenlegi helyhiányra.

3) Új intézményegység

A Városi Bölcsőde bővítési munkáinak befejezése után, a jelenlegi ideiglenes befogadóhelyül szolgáló Rákóczi utcai önkormányzati ingatlanban megoldható lenne két csoport fogadása.

Előnye: a helyhiány megoldódna, a Kossuth u-i túlszűfolttság megszűnne

Hátránya: az intézmény széttagoltsága tovább nő; újabb korszerűtlen épület, mely a fenntartási költségek növekedését okozza.

Hosszú távon az 1) alternatívaként felvázolt, új, akadálymentes óvodaépület megvalósítása biztosítaná a Szirombontogató Óvoda minőségi nevelő munkájához szükséges infrastruktúra megteremtését, a környezetbarát üzemeltetést és a mozgásukban akadályozottak hozzáférését az óvodai szolgáltatásokhoz.

A fejlesztés indokoltága

Infrastrukturális indokoltság

Az óvodai nevelésnek helyet biztosító épületek állapota leromlott, egyes épületek fejlesztése költséghatékony módon nem megoldható. A sokhelyszíni elhelyezés pazarló és nem támogatja a működési hatékonyság javítását. Az épületek helykiosztása nem igazodik a csoportbontás igényeihez, egyes helyiségek (pl. fejlesztő szoba) teljesen hiányoznak. A növekvő gyermeklétszám szükségessé teszi a szabadidős és a nevelési tevékenységhez kapcsolódó helyiségek (pl.: udvar, multifunkciós összenyitható közösségi tér, fejlesztő szoba) kialakítását is.

Demográfia és intézményi kapacitás-kihasználtság

A kapacitás kihasználtság kiemelkedően magas és ugyanez prognosztizálható a következő évekre is, ami ugyancsak a fejlesztés indokoltságát támasztja alá. Az intézmény a település kistérségi központi jellegéből fakadóan a környező településekről is fogad(hatna) gyermekeket.

HH és SNI gyermekek felzárkóztatása

Mind az idei tanévben, mind a következő években szociálisan rászorult, családi viszonyaiban problémás, integrációs-beilleszkedési problémákkal küzdő gyermekek magas (és növekvő) aránya várható, érdekükben az intézményi környezet fejlesztése, az eszközellátottság javítása és a szakmai-módszertani fejlesztés kiemelten indokolt.

Költséghatékony és fenntartható működtetés biztosítása

Az infrastrukturális fejlesztés hiányában az intézmény többhelyszínű elhelyezése pazarló. A megújuló energiaforrások használatára jelenleg nincs lehetőség, az új épület környezetbarát és energiatakarékos kialakítása költséghatékony üzemeltetést tenne lehetővé.

Esélyegyenlőségi célcsoportba tartozók egyenlő hozzáférése

Az új épületben az egyenlő hozzáférés biztosítása érdekében a fizikai akadálymentesítés teljes körű lehetne.

Más önkormányzati intézmények és lakosság részére nyújtott szolgáltatások fejlesztése

Az új óvoda fejlesztésével olyan közösségi terek, valamint szolgáltatások kialakítására is sor kerülhet, amely elérhető mind a többi közoktatási intézmény, mind szervezett formában a szülők és lakosság számára is.

Kialakítandó helyiségek, használatuk, szükséges és lehetséges kapcsolatai

Csoportszoba - 10 db

Az óvodai csoportokban zajlik a gyermekek mindennapi élete, a különböző tevékenységek (játék, mese, vers, ének-zene, környezeti nevelés, vizuális fejlesztés), a napi háromszori étkezés, a délutáni pihenés. A csoportokban a gyermekek életkori összetétele vegyes, (egy-egy csoportban jelen vannak a 3-6, 7 éves korú gyermekek) így szükséges, hogy minél több olyan elválasztható tér legyen, ahol a gyermekek egymás zavarása nélkül is tudnak tevékenykedni. Pl. galéria, "ábrázolászoba", beépített szekrénnel elválasztva, amelyben az ágyak is elhelyezhetők, illetve a másik oldalon az ábrázolás eszközei tárolhatók. A csoportok közvetlen kapcsolatát a természettel az udvarra nyíló terasz biztosíthatná, amely az időjárásnak megfelelően kitérítve a teret, lehetőséget biztosítva a mindennapi foglalkozások levegőn történő levezetésére. A csoportszobához közvetlen kapcsolódó helyiségek a gyermekek öltözői, valamint a mosdók és WC-k.

Gyermekeöltöző - 10 db

Az öltözőkben 25 gyermek ruháinak, cipőinek, "kincseinek" elhelyezésére kell helyet biztosítani – a téli időszakban is –, illetve 25 szülőnek kell elférnie a reggeli és délutáni öltöztetés során.

Gyermekek mosdó, WC - 10 db

A mosdót, WC-t közösen használják a gyermekek, ezért az intimitás biztosítása érdekében külön leány és fiú WC-kre van szükség. A mosdóban történik a fogmosás, fésülködés, nyáron a tusolás.

Egyéni fejlesztőszoba - 1 db

Az egyéni fejlesztőszobában történik a gyógypedagógus által a sajátos nevelési igényű gyermekek egyéni felzárkóztató fejlesztése esetleg a tehetséges gyermekek fejlesztése.

Logopédiai szoba - 1 db

Az anyanyelvi nevelés érdekében ebben a helyiségben történik a gyermekek egyéni fejlesztése logopédus (gyógypedagógus) által. Megvalósítható a fejlesztő szobával együtt.

Szülői ruhatár, mosdó, WC - 1 db

A reggeli érkezéskor, a délutáni távozáskor, az egyéb közös rendezvények alkalmával a szülőknek lehetőséget kell biztosítani, hogy kabátjukat elhelyezhessék külön a gyermekek ruháitól, illetve szükség esetén igénybe vehessék a mosdót.

Szertár - 1 db

10 csoportos óvodánál szükség van szertárra, amely alkalmas a foglalkozási eszközök, képek, fejlesztő játékok, oktatástechnikai eszközök, textíliák tárolására.

Óvodavezetői iroda -1 db

A helyiség az intézményvezető központi irodája.

Óvodavezetői helyettesi iroda- 1 db

A helyettes az óvoda közvetlen vezetője. Ebben a helyiségben tartja a szülőkkel a közvetlen kapcsolatot.

Óvodatitkári-gazdasági iroda -1 db

Intézményi adminisztrációs feladatok ellátásának helyszíne, továbbá itt történik az étkezési térítési díjjal kapcsolatos ügyintézés, befizetés.

Nevelő-testületi szoba, könyvtár szoba -1 db

Az óvodapedagógusoknak és gyógypedagógusnak szükséges helyet biztosítani a foglalkozásokra történő felkészülésre és az egyéb ügyviteli, adminisztrációs feladatok ellátására. Egyben ez a helyiség alkalmas arra is, hogy a szakmai könyvtárszoba itt működjön.

Elkülönítő szoba, mosdó, WC - 1 db

Az elkülönítőt csak az orvos, illetve a szülő megérkezéséig veszik igénybe az óvodák. Probléma esetén azonnal értesíteni kell a szülőt, illetve szükség esetén az orvost.

Felnőtt öltöző, mosdó, WC, zuhany – 2 db

Dolgozói öltözőre, mosdóra, zuhanyzóra, WC-re szükség van, oly módon, hogy lehetőség legyen külön nemenként is annak igénybevételére.

Személyzeti szoba - 1 db

Teakonyha jellegű helyiség, ahol a dolgozók a teázást, kávézást bonyolíthatják.

Tornaszoba - 1 db,

A 10 csoport napi rendszerességgel, foglalkozási rend alapján veszi igénybe a helyiséget. Megfelelő szervezéssel a város többi óvodájának is helyet és időt kell biztosítani a központi tornaszoba használatához. Amennyiben az új óvoda építése a városi sportcsarnokkal együtt kerül megvalósításra, ez utóbbi betöltheti ezt a funkciót.

Sportszertár - 1 db

A szertár a mozgáskultúrát-, mozgásfejlesztést segítő, mozgásigényt kielégítő eszközök tárolását szolgálja. A városi sportcsarnokkal együtt való megvalósítás esetén nincs rá szükség.

Játszóudvar - 1 db

Az udvaron lehetőséget kell adni a gyermekek mozgásigényének maximális kielégítésére. Az udvaron szükséges egy tároló helyiség kialakítása, ahol a kerékpárok, rollerek, görkorcsolyák, egyéb eszközök tárolása történik, valamint ilyen nagy létszámú óvoda esetében célszerű udvari mosdó és WC kialakítása is.

Általános raktár - 1 db

A vegyszerek tárolását szolgálja.

Melegítőkonyha - 1 db

Az óvoda központi konyháról kapja az élelmet, így csak melegítő konyha kialakítása szükséges. Ezen túlmenően szükséges egy tálaló - felnőtt étkező kialakítása is.

Óvodaudvar kialakítása

Az udvar kialakításánál fontos, hogy az az épület szerves része, kiteljesedése legyen. A kert a gyerek számára egy óvodai nap eltöltésének fontos helyszíne, a napközbeni foglalkozások kiteresedése. A gyerekek napjának kiemelt része a szabadtéren történő foglalkozás, a szabad játék. A megfelelő átláthatóság és felügyelhetőség azonban mindenképpen szempont kell legyen az udvar kialakításánál.

Városi Sportcsarnok

A sport az egyetemes kultúra része, kiemelkedő jelentősége van az egészségmegőrzésben, személyiség formálásában, a közösségi magatartás kialakítása területén, különleges szerepe van az ifjúság fizikai és erkölcsi nevelésében. A legkiválóbb orvosok és a legjobb gyógyszerek sem tudnak gyökeresen változtatni a megromlott egészségi állapoton. Itt csak a megelőzés, a prevenció segíthet, amely egy másfajta életszemléletet, más életstílust kíván. Ennek kialakítását már gyermekkorban el kell kezdeni.

I. Óvodai testnevelés

Az egészségmegőrzés óvodás kortól kezdődően folyamatos nevelési és tanulási rendszert igényel. Fontos szerepet kap az óvoda, hiszen a család mellett ez az intézmény az egészséges életmód szokásainak megalapozója. Ki kell alakítani a szülőkhöz is azt a szemléletet, hogy a gyermek szellemi fejlődésének alapja és része a testi épség, a testi fejlettség, a megfelelő környezet. Köztudott és természetes, hogy a gyermekeknek nagy a mozgásigénye. Az óvodában elegendő idő jut ezen igény kielégítésére. Az egészségnevelés az óvodában a mindennapi munka szerves része. Fontos feladat az egészséges életmódra nevelés, az egészséges életvitel igényének alakítása. Az óvodai nevelés feladata a gyermek testi fejlődésének elősegítése. Ezen belül a gyermek gondozása, testi szükségleteinek, mozgásigényének kielégítése; a harmonikus, összerendezett mozgás fejlődésének elősegítése; a gyermek testi képességei fejlődésének segítése; a gyermek egészségének védelme, edzése, **óvása, megőrzése**; a gyermek fejlődéséhez és fejlesztéséhez szükséges egészséges és biztonságos környezet biztosítása; **megfelelő szakemberek bevonásával speciális gondozó, prevenció és korrekció testi nevelési feladatok ellátása.**

Az óvodáskorú gyermek testi fejlődése, fejlesztése nem képzelhető el a rendszeres, a gyermek fejlettségi szintjének megfelelő idejű, tartalmú testnevelés nélkül. A 3-7 éves gyermekek sport- és mozgástevékenységénél a hangsúlyt a mozgás megszerettetésére, az egészséges életmód alapjainak lerakására kell fordítani. Az óvodai nevelés egészét átszövő játék során figyelmet fordítunk a különböző mozgásformák biztosítására szervezett és spontán formában is. Ennek azonban tárgyi feltételei is vannak.

A testnevelés foglalkozásokhoz, a változatos mozgásformákhoz csak minimális eszköz áll rendelkezésre, emiatt szükség van anyagi erőforrások keresésére, pályázatok benyújtására, segítő szándékra, szakértelemre. A három intézményegység közül csak a Vas Gereben utcai óvoda rendelkezik tornaszobával, így különösen indokolt lenne az új óvoda mellett egy városi sportcsarnok megvalósítása is, amelyet az óvodai testnevelési céljaira is igénybe vehetnének. A gyermekek úszásoktatását, jelenleg az erre legalkalmasabb helyen, a balatonfüzfi Balaton Uszoda tanmedencéjében szervezzük.

II. Iskolai testnevelés

A tanulók mozgástere napjaink életkörülményei között leszűkült. Szabadidejük nagy részét a lakásban számítógép, videó, televízió előtt töltik. Így életformájuk mozgásszegény életmódot eredményez. Ennek hatására csökkent a fiatalok körében a mozgás és a sport népszerűsége.

Az iskolai testnevelésnek és a sportnak kiemelkedő jelentősége van a tanulóifjúság egészséges életmódra nevelésében, a rendszeres testedzésben. A testmozgás, a sportok, különösen a szabadtéri sportok vonzerejének növelése kiemelt fontosságú feladata kell hogy legyen az iskolának, ahol a gyermekek és a fiatalok napjaik jelentős részét teremben, szellemi munkával töltik. A szellemi és fizikai terhelés összehangolására csak az iskolának van esélye és befolyása, a környezet támogatásával. Az iskolai sportélet feladata, hogy - a további mozgáslehetőség biztosításán túl - az edzettségre, a helytállásra, a küzdeni akarásra, a kitartásra, a szellemi, a lelki összpontosítási készségre, az etikus versenyzésre és a "fair play" szemléletére neveljen. Biztosítson rendszeres versengést, vetélkedést, teremtsen meg az iskolai sporthagyományokat és ápolja azokat. Az iskolai sport közösségei töltsék be azt a nevelési funkciót, amelyet a sportolás biztosít. Ezeknek az elvárásoknak azonban csak a megfelelő tárgyi feltételek fennállása esetén lehet megfelelni.

Az iskola létesítményei, eszközellátottsága az utóbbi években sokat romlott. A általános iskola rendelkezik tornateremmel, és egy aszfaltborítású szabadtéri pályával. A Zrínyi utcai tornaszoba jelenleg a Tinódi Lantos Sebestyén Református Általános Iskola és Alapfokú Művészetoktatási Intézmény kizárólagos használatában van. Időjárástól függően igénybe vehető a tanulók számára a Petőfi utcában található új műfüves pálya, valamint a Vas Gereben utcai focipálya. (Ez utóbbi periférius elhelyezkedése miatt inkább nagyobb megmozdulások, rendezvények alkalmával használt iskolai célokra.) A tornateremben egyszerre több tanulócsoporthoz van órája, annak ellenére, hogy a terem leválasztása nem megoldott. A zsúfoltság, a hangzavar nagyon megnehezíti a testnevelők szakmai munkáját, az öltözők szűkösége (1-1 kis alapterületű női illetve férfi öltöző) pedig a gyermekeknek okoz gondot. Az iskoláinkban használatos sporteszközök felszerelések hiányosak, elavultak, gyakran balesetveszélyesek. Beszerzésük, pótlásuk, felújításuk nagy anyagi terhet ró az intézményekre.

III. Szabadidősport, rekreáció

A város lakosságának is biztosítani kell létesítményeinkben a szabadidős, rekreációs (aktív sporttal elért testi-szellemi felfrissülés, kapcsolódás) sporttevékenység feltételeit. Vonzóvá kell tenni a sportolás lehetőségeit. Ezt a városnak mind erkölcsileg, mind anyagilag támogatnia kell. A rekreációs tevékenységet elsősorban a létesítményi háttér, a hagyományok és az igények szabják meg. Mindenképpen támogatni kell azokat a sportágakat, melyek ma is "élő módon szervezik" saját bajnokságaikat, rendezvényeiket. Jelenleg helyhiány miatt csak korlátozott számban fogadhatnak önszerveződő csoportokat sportlétesítményeink. Egy új épülettel jobban kiteljesedhetne a lakosság ilyen irányú tevékenysége is.

IV. Versenysport

Szervezett keretek között egy egyesület, az EVSE működik városunkban. A rendszerváltozás után az egyesület elveszítette a fenntartóit. Azóta városunk önkormányzata, az egyesület vezetői, szponzorai együtt igyekeznek a folyamatos működést biztosítani. Az elmúlt időszakban az egyesület működésére biztosított pénz egyre nehezebben tudja ellensúlyozni a közterhek, a szállítási- és étkezési díjak, bérköltségek, a működési kiadások és a forgalmi adózás megváltozott rendjével kapcsolatos fokozódó

kiadásokat. Városunkban a labdarúgásnak van a legrégebbi hagyománya, de a fiatalabb szakosztályok is jelentős eredményeket könyvelhetnek el.

Sikeres működés, javuló versenyeredmények csak a szakmai, tárgyi feltételek folyamatos javításával remélhetők.

Az új létesítménnyel kapcsolatos elvárások

A sportcsarnok és az új óvoda együttes megvalósítása esetén szükséges a különböző funkciójú épületrészek elkülöníthetősége, hogy a sportcsarnok hétvégi használata során az óvodai rész lezárása megvalósítható legyen. Az új létesítmény adhatna helyet az óvodai testnevelési foglalkozások mellett a gimnáziumi testnevelési óráknak is. A többcsoportos használat követelménye miatt fontos a megoszthatóság. Legalább két önállóan is használható térrész kialakítása a cél.

Tornaterem, lelátó

A tornaterem mérete legalább szabvány kézilabda pálya méretű, tehát 40*20 méter, plusz a körülötte lévő biztonsági terület. A szabvány méret miatt kézilabda, teremlabdarúgás versenyek helyszínéül, valamint kosárlabda, röplabda illetve tenisz céljára is alkalmas lehet a terem. Iskolai, óvodai városi rendezvények illetve sportesemények helyszínéként szükséges lelátó (nézőtér) kialakítása legalább 100-150 fő kapacitással.

Öltözők, mosdók

A többcsoportos használat miatt szükséges legalább 2-2 férfi illetve női öltöző kialakítása a hozzá tartozó vizesblokkal együtt.

Bírói öltöző, mosdó

A jobb hasznosíthatóság érdekében szükséges a kialakítása. (pl. sportrendezvények céljára történő bérbeadás esetén, vagy rendezvények esetén "művész" öltöző céljára)

Szertár

A szertár a mozgáskultúrát-, mozgásfejlesztést segítő, mozgásigényt kielégítő eszközök tárolását szolgálja. Itt helyezhetők el a rendezvényekkel kapcsolatos pótszékek, védőborítások és egyéb felszerelések.

Női és férfi mosdó

A nagyobb tömegeket érintő rendezvények miatt szükséges.

Az anyagi lehetőségek függvényében megvalósítható még kondicionálóterem, szauna illetve igény szerint egyéb helyiségek is.

Az új létesítmény városunk, de a kistérségi régió számára is elérhető, új, korszerű szolgáltatásokat biztosító intézmény lehetne. Az önkormányzat anyagi forrásainak ismeretében, megvalósításának csak jelentős pályázati források felhasználásával van realitása.

